AVİM Yorum • No: 2026 / 108 • Kasım

TÜRKİYE-AZERBAYCAN İLİŞKİLERİ ÜZERİNDEN ERMENİSTAN'IN SINIR BEKLENTİLERİ

İlaha KHANTAMİROVA

-

Karabağ Savaşı sonrasında başlayan normalleşme sürecinde Ermenistan hükûmetinin öncelikli gündem maddelerinden biri, Türkiye ile arasındaki sınır kapısının yakın gelecekte açılması olmuştur. 8 Ağustos 2025 tarihinde Washingtonda gerçekleştirilen görüşmeler sonucunda Ermenistan ile Azerbaycan arasında barış anlaşmasının paraflanması, Ermeni yetkililerin Türkiye ile normalleşme süreci ve sınırın açılması konusunda zaman zaman yaptıkları açıklamalar, sınır kapısının kısa süre içerisinde açılabileceğine yönelik beklentileri artırmıştır. Türkiye ve Ermenistan yetkilileri arasındaki resmî temaslar da bu olumlu beklentilerin güçlenmesinde etkili olmuştur.

Ermenistanda sınır meselesinin gündemde tutulması, yalnızca iki ülke arasındaki ilişkilerin normalleşmesi çerçevesinde değerlendirilmemelidir. Zira hem Azerbaycan hem de Türkiye ile sınırların kapalı olması, ülkenin dış ticaret ve ulaşım güzergâhlarını önemli ölçüde kısıtlamaktadır. Dolayısıyla sınırların açılması, dış ticaretini bugün yalnız İran ve Gürcistan üzerinden gerçekleştirebilen Ermenistana yeni kara ve demir yolu güzergâhları oluşturacak, Avrupa başta olmak üzere uluslararası ticaret ağlarına erişimi sağlayacaktır. Bu nedenle sınırların açılması meselesi, Ermenistan'da gerek iktidar gerekse muhalif çevreler tarafından sıklıkla gündeme getirilmektedir.

Özellikle son dönemde Azerbaycan ile Türkiye arasında ortaya çıkan bazı görüş ayrılıkları bağlamında, Ermenistan tarafında sınır meselesinin kısa sürede çözüme kavuşturulabileceğine ilişkin açıklamaların arttığı görülmektedir[1]. Ermenistanın bu yöndeki girişimleri, son dönemde Azerbaycan ile Türkiye arasında gündeme gelen görüş ayrılıklarını kendi lehine bir fırsata dönüştürme çabası olarak anlaşılabilir. Görünen o ki, en üst düzey devlet yetkilileri dâhil olmak üzere Ermeni siyasi çevreleri, mevcut gelişmeleri kendi çıkarları doğrultusunda değerlendirmeye yönelik yeni bir siyasi gündem oluşturmak istemektedir. Ermeni basınında da Azerbaycan ile Türkiye arasında görüş ayrılıkları ve ihtilaflar bulunduğu izlenimini güçlendirmeye yönelik çeşitli yorum ve değerlendirmelere yer verilmektedir.

Ermenistan tarafı mevcut durumdan fayda sağlayabileceğini düşünse de bu beklentinin gerçekçi bir zemine dayanmadığı açıktır. Zira göz ardı edilen temel mesele, Azerbaycan ile Türkiye arasındaki ilişkilerin yalnızca komşuluk ilişkilerinden ibaret olmamasıdır. İki ülke

arasındaki ilişkiler güçlü ekonomik bağların yanı sıra ortak jeostratejik çıkarlar ve güvenlik alanındaki iş birliği üzerine kuruludur. Özellikle Şuşa Beyannamesi, tarihsel ve toplumsal bağlarla zaten birbirine yakın olan bu iki devlet arasındaki stratejik iş birliğini kurumsal bir zemine taşımış ve ilişkileri daha da güçlendirmiştir.

Azerbaycan ile Türkiye arasındaki bu stratejik bağların ötesinde, iki toplum arasında tarihsel, dilsel ve kültürel temellere dayanan güçlü kardeşlik ilişkileri mevcuttur. Tarihin farklı dönemlerinde ortaya çıkan siyasi koşullar nedeniyle iki toplum arasında ayrılıklar yaşanmış olsa da bu bağ hiçbir zaman kopmamıştır. Bunun en çarpıcı örneklerinden biri, iki halk arasındaki ilişkilerin en uzun süreli ve kapsamlı biçimde kesintiye uğradığı Sovyet dönemidir. Yaklaşık yetmiş yıl boyunca ortak sınırların kapalı kalmasına, siyasi sistemin ve sınır rejiminin iki toplum arasındaki doğrudan temasları büyük ölçüde engellemesine rağmen, Sovyetler Birliği'nin dağılmasının ardından Azerbaycan ve Türkiye arasındaki ilişkiler kısa sürede yeniden tesis edilmiştir. Dolayısıyla gerek uzak gerekse yakın tarihte iki devlet arasında zaman zaman ortaya çıkmış anlaşmazlıklar ve görüş ayrılıkları, iki toplum arasındaki köklü ilişkileri ortadan kaldırmamıştır.

Bu çerçevede Ermenistan tarafının Azerbaycan ile Türkiye arasında ortaya çıkan mevcut görüş ayrılıklarını kendi lehine değerlendirme çabası, gerçekçi bir siyasi beklentiden ziyade sonuçsuz bir umut olarak görünmektedir. İki ülke arasındaki ilişkilerin tarihsel, toplumsal ve stratejik derinliği dikkate alındığında, geçici siyasi gelişmelerin bu köklü bağları temelden sarsabileceği yönündeki beklentilerin karşılık bulması güç görünmektedir.

[1] Will Turkey open its border with Armenia amid tensions with Baku? Views from Yerevan, *JAM News*, 6 Kasım 2026, https://jam-news.net/will-turkey-open-its-border-with-armenia-amid-tensions-with-baku-views-from-yerevan/

Yazar Hakkında :

Atıfta bulunmak için: KHANTAMİROVA, İlaha. 2026. "TÜRKİYE-AZERBAYCAN İLİŞKİLERİ ÜZERİNDEN ERMENİSTAN'IN SINIR BEKLENTİLERİ." Avrasya İncelemeleri Merkezi (AVİM), Yorum No.2026 / 108. Kasım 09. Erişim Kasım 21, 2026. https://www.avim.org.tr/tr/Yorum/TURKIYE-AZERBAYCAN-ILISKILERI-UZERINDEN-ERMENISTAN-IN-SINIR-BEKLENTILERI

Süleyman Nazif Sok. No: 12/B Daire 3-4 06550 Çankaya-ANKARA / TÜRKİYE
Tel: +90 (312) 438 50 23-24 • **Fax**: +90 (312) 438 50 26
@avimorgtr
https://www.facebook.com/avrasyaincelemelerimerkezi
E-Posta: info@avim.org.tr
http://avim.org.tr

© 2009-2025 Avrasya İncelemeleri Merkezi (AVİM) Tüm Hakları Saklıdır